

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Olejnik

Sędziowie: SSO Jarosław Ochocki

SSR del. do SO Robert Kubicki (spr.)

Protokolant: st.prot.sąd. Karolina Tomiak

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Wilda Bartosza Deskiewicza

po rozpoznaniu w dniu 26 maja 2017 roku na rozprawie

sprawy **F. M.**

oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. i inne

na skutek apelacji obrońców oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 10 lutego 2017 roku, sygn. akt VI K 761/16

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 zł oraz wymierza mu opłatę za drugą instancję w wysokości 120 zł.

Robert Kubicki Sławomir Olejnik Jarosław Ochocki

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 lutego 2017 roku w sprawie VI K 761/16 Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uznał oskarżonego F. M. winnym tego, że:

I. w nieustalonym dokładnie dniu w okresie pomiędzy 28 listopada 2015 roku a 7 grudnia 2015 roku w L., przyjął pochodzący z kradzieży pojazd marki R. (...) o nr rej. (...), co do którego na podstawie towarzyszących okoliczności powinien był i mógł przypuszczać, że został uzyskany za pomocą czynu zabronionego – tj. przestępstwa z art. 292 § 1 k.k.

II. w dniu 7 grudnia 2015 roku wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29.07.2005 roku posiadał w swoim pokoju przy ul. (...) substancję psychotropową w postaci amfetaminy o wadze 0,63 grama netto, co stanowi wypadek mniejszej wagi – tj. przestępstwa z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

W w/w wyroku Sąd uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 306 k.k.

Za przestępstwo z art. 292 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, zaś za przestępstwo z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii karę 1 miesiąca pozbawienia wolności. Jednostkowe kary pozbawienia wolności Sąd I Instancji sprowadził do kary łącznej 5 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd orzekł przepadek poprzez zniszczenie dowodu rzeczowego w postaci woreczka strunowego z zawartością substancji proszkowej o wadze 0,49 grama, a także obciążył oskarżonego kosztami postępowania i wymierzył mu opłatę.

Od powyższego wyroku apelację, co do całości wyroku za wyjątkiem rozstrzygnięcia o uniewinnieniu od popełnienia przestępstwa z art. 306 k.k., skierowali obrońcy oskarżonego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

I. obrazę przepisów prawa materialnego, to jest:

a) art. 292 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, przejawiające się błędnym przyjęciem, że oskarżony dopuścił się przestępstwa przyjęcia pochodzącego z kradzieży pojazdu marki R. (...) o nr rej. (...), co do którego na podstawie towarzyszących okoliczności powinien był i mógł przypuszczać, że został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przypisania mu winy w tym zakresie

b) art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, przejawiające się błędnym przyjęciem, że oskarżony posiadał substancję psychotropową w postaci amfetaminy o wadze 0,63 grama netto, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przypisania mu winy w tym zakresie

II. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a w szczególności:

a) art. 5 § 2 k.p.k. poprzez nierozstrzygnięcie na korzyść oskarżonego niedających się usunąć wątpliwości, polegających na przyjęciu, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawę do niewątpliwego przypisania oskarżonemu sprawstwa i winy co do popełnienia czynu z art. 292 § 1 k.k. oraz z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, pomimo że zgromadzone w sprawie dowody nie wskazują jednoznacznie na winę oskarżonego, a zaistniałe wątpliwości niedające się usunąć przemawiają za uznaniem, że oskarżony nie jest sprawcą przypisanych mu czynów

b) art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i popadnięcie w tym zakresie w dowolność, przejawiającą się w szczególności:

- ustaleniem, iż oskarżony dopuścił się przestępstwa przyjęcia pochodzącego z kradzieży pojazdu marki R. (...) o nr rej. (...), co do którego powinien i mógł przypuszczać, że został uzyskany za pomocą czynu zabronionego, podczas, gdy jedynym dowodem przemawiającym za przypisaniem winy w tym zakresie oskarżonemu był brak tabliczki znamionowej z numerem VIN w samochodzie, przy czym okoliczności te legły u podstaw dowolnemu ustaleniu, co do świadomości oskarżonego w zakresie pochodzenia pojazdu
- ustaleniem, iż oskarżony dopuścił się przestępstwa posiadania substancji psychotropowej w postaci amfetaminy o wadze 0,63 grama netto, podczas gdy jedynym dowodem, na którym Sąd I instancji je oparł i stanowiło to podstawę przypisania mu winy w tym zakresie było znalezienie woreczka strunowego z zawartością wyżej wskazanej substancji w miejscu zamieszkania oskarżonego

c) art. 186 § 1 k.p.k. poprzez odtwarzanie zeznań E. M. i L. M.- rodziców oskarżonego, którym przysługiwało prawo do odmowy złożenia zeznań w niniejszej sprawie, poprzez prowadzenie dowodu z zeznań funkcjonariuszy policji na okoliczność informacji, jakie uzyskali od tych osób, które następnie stanowiły podstawę do dokonania przez Sąd I instancji ustaleń w zakresie sprawstwa i winy F. M., podczas gdy świadkowie ci skutecznie skorzystali z prawa do odmowy złożenia zeznań i w związku z tym poprzednio złożone przez nich zeznania nie mogą służyć jako dowód ani być odtwarzane

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na:

a) całkowicie bezpodstawnym przyjęciu, że oskarżony F. M. przyjął oraz umieścił na posesji należącej do jego rodziców pojazd R. (...) o numerze rejestracyjnym (...), podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje w ogóle

podstaw do stwierdzenia kto wyżej wskazany pojazd sprowadził na teren posesji, ani w jakich okolicznościach i stanie pojazd ten na nieruchomości tej się znalazł

b) całkowicie bezpodstawnym przyjęciu, że oskarżony posiadał substancję psychotropową w postaci amfetaminy o wadze 0,63 grama netto, podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie daje jedynie podstawy do dokonania ustalenia, iż substancja ta znajdowała się w jednym z pomieszczeń nieruchomości, którą zamieszkuje oskarżony wraz ze swoimi rodzicami

W konsekwencji tak ukształtowanych zarzutów obrońcy wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanych mu czynów.

Na wypadek nie uwzględnienia tego wniosku obrońcy zarzucili zaskarżonemu wyrokowi rażącą niewspółmierność kary w związku z wymierzeniem kary bezwzględnego pozbawienia wolności, w sytuacji gdy w ocenie obrońców cele kary zostałyby spełnione gdyby wymierzono karę rodzajowo łagodniejszą. W konsekwencji obrońcy wnieśli o wymierzenie kary grzywny względnie ograniczenia wolności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońców oskarżonego F. M. okazała się niezasadna, a podniesione w niej zarzuty i ich argumentacja nie skutkowały zmianą zaskarżonego orzeczenia.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego zarzutu obrazy przepisów postępowania karnego tj. art. 186 § 1 k.p.k., mającej mieć wpływ na treść orzeczenia, poprzez odtwarzanie zeznań E. i L. M. rodziców oskarżonego, którym przysługiwało prawo do odmowy złożenia zeznań i którzy z prawa tego skorzystali. Należy w tym miejscu podkreślić, iż pozostałe zarzuty zarówno dotyczące obrazy przepisów postępowania, jak i obrazy prawa materialnego, a także błędu w ustaleniach faktycznych w rzeczywistości sprowadzają się do kwestionowania dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń w oparciu o zeznania świadków K. C. i P. K. w zakresie w jakim zeznania tych świadków dotyczą wypowiedzi L. M. i E. M. w toku przeprowadzanych czynności przez w/w funkcjonariuszy Policji na terenie posesji przy ul. (...) w L..

Zgodnie z treścią art. 186 § 1 k.p.k. „osoba uprawniona do odmowy złożenia zeznań albo zwolniona na podstawie art. 185 może oświadczyć, że chce z tego prawa skorzystać, nie później jednak niż przed rozpoczęciem pierwszego zeznania w postępowaniu sądowym; ***poprzednio złożone zeznanie tej osoby nie może wówczas służyć za dowód ani być odtworzone.***

Sąd Okręgowy podziela stanowisko zaprezentowane przez Sąd I instancji a także w przeważającej części orzecznictwa Sądu Najwyższego, dotyczące interpretacji treści art. 186 § 1 k.p.k., w szczególności zakazu odtwarzania ***poprzednio złożonych zeznań*** przez osobę która skorzystała następnie z przysługującego jej prawa do odmowy złożenia zeznań. Słusznie Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, iż informacje przekazane funkcjonariuszom Policji K. C. i P. K. przez L. M. i E. M. w trakcie przeprowadzanej przez tych funkcjonariuszy interwencji nie były zeznaniami, a co za tym idzie nie obejmował ich zakaz z art. 186 § 1 k.p.k. Warto podkreślić, iż w przedmiotowej sprawie bezspornym jest, iż informacje przekazane przez E. i L. M. interweniujący policjanci pozyskali tylko i wyłącznie w trakcie czynności podejmowanych na terenie posesji przy ul (...) w L. albowiem czynność przesłuchania w postępowaniu przygotowawczym świadków E. M. i L. M. była przeprowadzana przez innych funkcjonariuszy Policji.

W tym miejscu warto przytoczyć tezę z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2015 roku w sprawie V KK 141/15:

„Mimo skorzystania przez pokrzywdzonego z prawa odmowy składania zeznań zgodnie z art. 182 KPK, to istnieje możliwość prawna wykorzystania zeznań tych świadków, którzy uzyskali informacje na temat zdarzeń bezpośrednio od tego pokrzywdzonego. Bezpodstawnym jest pogląd, jakoby przesłuchanie wyżej wskazanych świadków na treść wiadomości przekazanych im pokrzywdzonego, korzystającego z prawa odmowy złożenia zeznań na podstawie art.

182 § 1 KPK, było prawnie niedopuszczalne, ponieważ w ten sposób odtworzone zostały, z obrazą art. 186 § 1 KPK, jego zeznania złożone w postępowaniu przygotowawczym. **Stwierdzić bowiem należy, że art. 186 § 1 KPK nie ustanawia bezwzględnego zakazu przeprowadzenia dowodu, co do treści informacji przekazywanych innym osobom przez świadka korzystającego następnie z prawa do odmowy zeznań. Zakazem tym objęta jest jedynie treść „uprzednio złożonego zeznania” oraz możliwość dokonania na jego podstawie ustaleń faktycznych. Wolno więc odtwarzać wypowiedzi osoby, która korzysta z prawa odmowy zeznań, jeżeli były one składane spontanicznie poza protokołem przesłuchania w charakterze świadka .”**

Konsekwencją niepodzielenia przez Sąd Okręgowy zarzutu dotyczącego naruszenia art. 186 § 1 k.p.k. było również nieuwzględnienie zarzutów dotyczących obrazu prawa materialnego (art. 292 § 1 k.k. i art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) a także zarzutów błędu w ustaleniach faktycznych, w zakresie w jakim te zarzuty odnoszą się do zgromadzonego materiału dowodowego i kwestionowania przez apelujących dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń w oparciu o zeznania świadków K. C. i P. K.. Trzeba w tym miejscu wskazać, iż Sąd Rejonowy dokonał zgodnie z regułami postępowania karnego ustaleń, co do okoliczności skutkujących przypisaniem oskarżonemu F. M. przestępstw z art. 292 § 1 k.k. i z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Poza sporem pozostawała kwestia, iż znajdujący się w dniu 7 grudnia 2015 roku na posesji przy ul. (...) pojazd R. (...), pochodził z dokonanej kilka dni wcześniej na terenie Ł. kradzieży. Oskarżony F. M. przyjął ten pojazd i umieścił na terenie w/w posesji, a okoliczności tego przyjęcia winny wzbudzić u niego podejrzenie, że auto nie pochodzi z legalnego źródła (brak jakichkolwiek dokumentów, usunięcie tabliczki znamionowej z numerem VIN itd.). Odnosnie natomiast zarzutu posiadania substancji psychotropowej, to została ona odnaleziona w pokoju wskazanym przez matkę oskarżonego jako użytkowanym przez F. M.. Przyjmując argumentację podnoszoną w apelacji obrońców za przestępstwo posiadania narkotyków można by skazywać jedynie osoby przy których bezpośrednio znaleziono by zakazane substancje. W okolicznościach niniejszej sprawy, w sytuacji odnalezienia substancji psychotropowej w pomieszczeniu użytkowanym wyłącznie przez oskarżonego, pomimo dostępu do tego pomieszczenia innych osób, dokonane przez Sąd I instancji ustalenie nie stanowiło błędu w ustaleniach faktycznych, a w konsekwencji tego nie doszło również do naruszenia prawa materialnego poprzez przypisanie F. M. przestępstwa z art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Sąd Odwoławczy nie podziela również zarzutów podniesionych w apelacji obrońców a dotyczących naruszenia przepisów postępowania tj. art. 5 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. Należy podkreślić, iż stosując regułę przewidzianą w art. 5 § 2 k.p.k. Sąd I instancji po pierwsze uniewinnił oskarżonego od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 306 k.k., a po drugie przypisał zamiast zarzuconego w akcie oskarżenia przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. przestępstwo z art. 292 § 1 k.k. Natomiast w zakresie przypisanych F. M. przestępstw Sąd Rejonowy dokonał wnikliwej oceny materiału dowodowego, szczegółowo ją uzasadniając w pisemnym uzasadnieniu. Zapadłe w sprawie orzeczenie poprzedzone zostało przeprowadzeniem wszystkich istotnych dowodów koniecznych dla ustalenia prawdy materialnej, a w konsekwencji dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy. Dokonanie przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku poprzedzone zostało swobodną (nie dowolną) oceną zgromadzonych w sprawie dowodów, która to ocena, szczegółowo przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, w pełni odpowiada wymogom przepisu art. 7 k.p.k., a tym samym jest oceną niepodważalną. Sąd Rejonowy wnikliwym i obszernym rozważaniom poddał dowody przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego, ocenił je zgodnie z ich treścią, zgodnie z zasadami logicznego rozumowania i wnioskowania, uwzględniając wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego, wykorzystując nadto wrażenia wynikające z realizacji zasady bezpośredniości. Przekonania opartego na poprawnym rozumowaniu i wnioskowaniu Sądu Rejonowego nie są w stanie skutecznie zakwestionować apelujący, jako że brak w tymże środku zaskarżenia argumentów, które skutecznie mogłyby podważyć trafne ustalenia Sądu Rejonowego, podniesione zarzuty są wyłącznie wyrazem subiektywnego przekonania obrońców F. M..

W apelacji obrońców oskarżonego podniesiono również zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonych kar w zakresie rodzaju orzeczonych jednostkowych kar pozbawienia wolności za przestępstwa z art. 292 § 1 k.k. i art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i wymierzenia kary łącznej 5 miesięcy pozbawienia wolności. W

ocenie skarżących zamiast kary pozbawienia wolności wystarczającym byłoby wymierzenie kary grzywny względnie ograniczenia wolności.

O „rażącej niewspółmierności kary”, zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego jak i poglądami wyrażonymi w doktrynie, możemy mówić w sytuacji, gdy zachodzi znaczna dysproporcja pomiędzy wymierzoną karą, środkiem karnym lub nawiązką a taką, która powinna być wymierzona, aby w odczuciu społecznym była uznana za sprawiedliwą. Nie każda więc nietrafność represji karnej uzasadnia zmianę orzeczenia. Zarzut rażącej niewspółmierności jest zasadny wtedy, gdy kara, środek karny lub nawiązka wprawdzie mieści się w granicach ustawowego zagrożenia, ale nie uwzględnia w sposób właściwy okoliczności dotyczących sądowego ich wymiaru (art. 53–56 k.k.). Zarzut ten może dotyczyć wyboru rodzaju kary, środka karnego, nawiązki lub innego środka albo ich wysokości, czy też niezastosowania np. instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary.

Odnosząc powyższe do zarzutu rażącej niewspółmierności kary sformułowanego w rozpoznawanej apelacji, ze względu na pozostałe zarzuty kwestionujące w ogóle winę oskarżonego, zarzut ten należało potraktować jako alternatywny na wypadek nie uwzględnienia zarzutów dalej idących (co w przedmiotowej sprawie nastąpiło).

Sąd Okręgowy w zakresie zarówno zasadności wymierzenia jednostkowych kar pozbawienia wolności jak i łącznej kary pozbawienia wolności a także ich wymiaru w pełni podziela argumenty przedstawione przez Sąd I instancji. Sąd Rejonowy wskazał jakie okoliczności uwzględnił jako obciążająco wpływające na wymiar kary (w tym na jej rodzaj) a mianowicie nagminność czynów paserstwa samochodów i części samochodowych i uprzednią karalność oskarżonego w tym za przestępstwa przeciwko mieniu, a także jakie okoliczności łagodząco wpłynęły na karę (niewielka ilość posiadanego narkotyku). Niewątpliwie uprzednia karalność oskarżonego uwzględniając, iż dotyczyła przestępstw umyślnych wykluczała orzeczenie kary rodzajowo innej niż pozbawienie wolności. Dodatkowo uwzględniając, iż F. M. był już wcześniej karany na karę pozbawienia wolności, Sąd I instancji nie miał możliwości zastosowania dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności.

W takiej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd Rejonowy ukształtował karę w stosunku do oskarżonego prawidłowo zarówno co do jej rodzaju jak i wymiaru.

Mając powyższe na uwadze w punkcie 1 wyroku Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu.

Konsekwencją nieuwzględnienia zarzutów apelacji obrońców oskarżonego i utrzymania w mocy zaskarżonego wyroku przy jednoczesnym uznaniu, iż oskarżony zarówno ze względu na wiek jak i sytuację majątkową jest w stanie ponieść koszty sądowe za postępowanie odwoławcze i nie zachodzą przesłanki do zwolnienia go z tego obowiązku, Sąd na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. obciążył oskarżonego kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze ustalając ich wysokość na 20 zł. Jednocześnie zważywszy na treść art. 8 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych, uwzględniając, iż apelacja obrońców oskarżonego zwrócona była przeciwko rozstrzygnięciu o winie sąd odwoławczy wymierzył oskarżonemu opłatę karną za drugą instancję w wysokości należnej za pierwszą instancję, tj. w kwocie 120 zł (punkt 2 wyroku).

SSR Robert Kubicki SSO Sławomir Olejnik SSO Jarosław Ochocki